

Nytårstale 1. januar 1989

Af landsstyreformand Jonathan Motzfeldt

Her på den første dag i det nye år vil jeg gerne ønske alle i Grønland et godt og velsignet nytår.

Som altid ved et årsskifte er der god grund til en kort stund at standse op – tænke lidt tilbage på det år, der gik – og overveje, hvordan vi bedst kan bruge hele det nye, kostbare år, der ligger foran os.

Og netop dette nytår bør give ekstra anledning til eftertænkksomhed. For i og med 1989 går vi ind i det 10. år med hjemmestyre, – det politiske system, som et helt overvejende flertal af Grønlands befolkning sagde ja til ved en folkeafstemning den 17. januar 1979.

Et klart og rungende ja, fordi vi som et folk troede på både viljen og evnen til at tage vare på egne anliggender. Og så troede vi på den indbyrdes solidaritet, der er en del af vor kulturarv.

I dag har vi lov til – måske lyder det lidt ubeskedent – at sige, at vi har været i stand til at leve op til de krav, som den øgede selvbestemmelse har stillet os. I hastigt tempo har vi overtaget, moderniseret og effektiviseret en række af de tidligere institutioner og områder under staten.

Vi har naturligvis begået fejl som de mennesker, vi er. Men vi har samtidig fået hjulene til at snurre lidt hurtigere, vi har skabt mange flere arbejdspladser, og frem for alt har vi nok allesammen fået et større samfundsengagement, fordi vi nu også har et direkte medansvar.

Imidlertid er det nu på tide at holde lidt igen på den hastige udvikling, hvis vi skal sikre stabiliteten og harmonien i samfundet. 1988 gav os et i flere henseender klart fingerpeg om, at vi både menneskeligt og økonomisk har levet over evne, fordi vi ville så meget så hurtigt. Lad os derfor bruge det nye år til at konsolidere det hjemmestyre, vi nu har brugt snart 10 år til at opbygge. Lad os vise verden, at vi også kan klare os i økonomisk lidt strammere tider. Det menneskelige overskud ved vi, at vi har.

Det seneste år har tydeligt vist os, hvor uberegneligt vores hovederhverv – fiskeriet – kan være, og hvor følsomt det er over for verdensmarkedets prisændringer.

Vi har satset hårdt på udviklingen af fiskerisektoren og kan også se mange resultater.

Den grønlandske trawlerflåde er teknologisk en af de mest moderne i verden, og trods vanskelige forhold er det lykkedes at skabe gode afsætningsvilkår for vore produkter.

Fiskerierhvervet er inde i en god og spændende udvikling, som vi alle hjerteligt ønsker skal fortsætte. Samtidig må vi dog forstå og erkende, at havets rigdomme tilhører os alle – altså det grønlandske samfund – og at der derfor ikke kan tages specielle hensyn til en lille gruppe landsmænd, selvom de har investeret meget i nye fartøjer. Vi må alle yde efter evne til samfundets opretholdelse – det gælder for fiskeriet som for alle andre arbejdspladser.

Det nye år bliver også det år, hvor vi skal forny vores relationer til EF. De første fem år efter Grønlands udmeldelse af fællesskaberne er ved at være gået. Og selvom mange kunne ønske sig, at al fisk i vore farvande blev opfisket af vore egne fiskere, må vi konstatere, at vi endnu ikke råder over den nødvendige kapacitet eller know-how – for den sags skyld.

Den industrialiserede verden udgør med sin forurening en stadig voksende trussel mod naturens orden og hele balance. Og specielt er de arktiske områder følsomme over for selv mindre økologiske forskydninger. I FN's såkaldte Brundtland-rapport er der en opfordring til alle nationer – store som små – om at drøfte og planlægge miljømæssige foranstaltninger og forbedringer.

Det gælder naturligvis også os i Grønland. Vi må under ansvar overfor de kommende generationer og ganske

fordomsfrit kunne drøfte, hvad vi kan gøre for at beskytte vore fisk, vore havler, vore fugle – ja, hele vort dyreliv, hele vor natur. Uden levende ressourcer kan vi ikke eksistere på disse breddegrader. Derfor er det vigtigt, at vi under en kommende miljødebat ser bort fra snævre lokale hensyn og specielle interesser, men vitterlig sigter mod en overordnet miljøpolitik, der kan give vore efterkommere de samme glæder og det samme udkomme, som naturen hidtil har givet os og generationerne før os.

Miljølovgivningen spiller naturligvis også ind, når vi taler om en eventuel udnyttelse af de ikke-levende ressourcer i Grønlands undergrund. Og her er det nok værd at hæfte sig ved de nye råstofaftaler mellem Grønland og Danmark. – Aftaler, der ikke alene økonomisk men også miljømæssigt åbner helt nye perspektiver. Netop med grønlandiseringen af hele miljøområdet har hjemmestyret fået nye styringsmuligheder, når det gælder koncessionstildelinger.

Med det nye år slutter samtidig en epoke i Grønlands historie. Her med virkning fra den 1. januar forsvinder de sidste dele af den samlede grønlandsadministration, der hørte under ministeriet for Grønland. De ansvarsområder, der ikke på nuværende tidspunkt er overtaget af hjemmestyret, er nu fordelt på de respektive fagministerier i den danske centraladministration.

I den forbindelse er det nok på sin plads at tilføje, at grønlandsadministrationen i de cirka 35 år, den eksisterede, ofte blev beskyldt for fejlgreb. Men det

bør ikke glemmes, at der i de mange år også blev skabt utrolige forbedringer af levestandarden i Grønland. Og værd er det også at huske, at de fleste af de mennesker, der medvirkede ved udviklingen af det moderne Grønland var besjælet af et stort og ægte engagement.

Det er nu helt op til os selv at præge vores fremtid. Vi skal ikke forvente, at omverdenen tager specielle hensyn til os. Derfor er det vigtigt, at Grønlands stemme høres, og det er vigtigt, at vi står fast på vore synspunkter.

På det folkelige og kulturelle plan er der stadig udfordringer til os alle. Men alligevel føler jeg her kort før hjemmestyrets 10 års jubilæum, at der er sket utrolig meget. Det er lykkedes at gennemføre en meget betydelig udbygning af hele vort uddannelsessystem. Tilbudene til de unge er blevet mangedoblet. Det gælder såvel indenfor erhvervsuddannelserne som indenfor de bogligt, akademisk orienterede fag.

Vi har via STI-uddannelserne fået etableret grund-fagskoler over nær sagt hele Grønland, vi har moderne videregående fagskoler, vi har fået gymnasier, hvorfra de første studenter springer ud nu til sommer, og vi har fået et universitet. Beskedent måske. Men en begyndelse.

Vi kan kun håbe på, at vort vigtigste råstof – ungdommen – vil benytte de mange uddannelsesstilbud og dermed også medvirke til at gøre Grønland mere og mere selvforsynende med arbejdskraft. Vi gør hvad vi kan for at gøre ungdommens muligheder bedst mulige. Til gengæld forventer vi, at I

efterfølgende gør jeres pligt overfor vort land.

Og det folkelige liv trives. Vi oplever, at Grønlands idræt trives, både i bredden, i toppen og så småt i international sammenhæng. Glædeligt er det også, at den øvrige del af kulturlivet markerer sig som aldrig nogensinde før. Det gælder både den bildende kunst, litteraturen og teaterlivet. Det viser, at vi er et dynamisk samfund, der trods den hastige udvikling er i stand til at fastholde og styrke vor kulturelle arv. Og her er det nok vigtigt at understrege, at vedkender vi os ikke fortiden, så mister vi fremtiden.

Og mens vi er ved det kulturelle område er det nok værd at vende blikket mod vest og udbygge samarbejdet med Inuit i Canada og Alaska. En af måderne kan være skabelsen af et fælles Inuit-skriftsprog. Derfor agter vi fra grønlandsk side under den kommende ICC-generalforsamling i Sisimiut at foreslå, at der lægges op til en debat om et brugbart fælles skriftsprog. Og her må det samtidig være rimeligt at pege på vort eget skriftsprog, som det mest velegnede og bedst bearbejdede oplæg.

Og kan der opnås enighed herom, åbner der sig helt nye og store perspektiver for et nyt Inuit-samarbejde i det arktiske område. Et samarbejde, der får stadig større aktualitet, efterhånden som en ressource-hungrende verden vender blikket mod nord.

Grønland vil med sit udbyggede uddannelsessystem være i stand til at hjælpe dette samarbejde godt på vej. Vort universitet vil kunne befordre et helt nyt konstruktivt indhold uddan-

nelsesmæssigt, kirkeligt – ja indenfor hele det folkelige samvær Inuit imellem.

Vort land har mange rigdomme, som vi ved fælles udnyttelse kan udvikle til gavn for hele samfundet. Det betyder, at der er hårdt brug for alle, som vil være med til at gøre Grønland til et godt land at leve i.

Det er landsstyrets erklærede politik at tage initiativer, som gavner samfundet og dermed de enkelte borgere som sådan.

Det er ligeledes landsstyrets erklærede politik at ville fremme en dynamisk videreudvikling af et socialt demokratisk velafbalanceret samfund henimod stadig større reel selvbestemmelse over egne anliggender, hvor rygraden er aktive, ansvarsbevidste, glade og optimistiske borgere.

Videreudviklingen skal fortsat ske med udgangspunkt i den nuværende hjemmestyreordning i rigsfællesskab med Danmark.

Videreudviklingen skal foregå på baggrund af ideer, planlægning og konkret handling, som alle udspringer af den grønlandske virkelighed og ikke dikteres af diverse ideologiers abstrakte, snærende bånd.

Jeg inviterer alle, som elsker vort land, til at være med til at videreudvikle samfundet på forannævnte præmisser samt god grønlandsk sammenhold og sund fornuft – hinsides importerede ideologier.

Det vil kræve hårdt arbejde og afsayn. Vi vil også møde modstand, men vi kan overkomme al modgang ved at stå sammen og være stolte over vor grønlandske arv i stedet for at dyrke egoistiske interesser, give op i selvmedlidenhed eller ty til spiritus hver gang noget går os imod. Livskvalitet har nemlig ikke nødvendigvis noget med rigdom og velfærd at gøre.

Livskvalitet har mere at gøre med at stå sammen og vise, at man godt kan selv, når det gælder.

Vi har her i Grønland meget stolte familietraditioner. I familierne bygger vi på gensidig tillid og kærlighed. Lad os udvide dette til også at gælde vore venner og arbejdskammerater, og lad os i fællesskab skabe et Grønland, som vi alle kan være stolte af.

Til slut vil jeg gerne sige alle tak for indsatsen i det år, der netop er gået, og samtidig ønske alle et godt nytår.

Gud velsigne os alle.